

Sygn. akt III CSK 48/12

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 grudnia 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Katarzyna Tyczka-Rote (przewodniczący)

SSN Iwona Koper (sprawozdawca)

SSN Dariusz Zawistowski

w sprawie z powództwa J. H. i in. ,

przeciwko Szpitalowi Specjalistycznemu

w N.

o odszkodowanie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 12 grudnia 2012 r.,

skargi kasacyjnej powodów od wyroku Sądu Apelacyjnego

z dnia 16 września 2011 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok w pkt 1 w części oddalającej
apelację powodów oraz w pkt 2 i 3 i sprawę w tym zakresie
przekazuje Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania
wraz z rozstrzygnięciem o kosztach postępowania kasacyjnego.**

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 16 września 2011 r. Sąd Apelacyjny oddalił apelację powodów zaskarżającą wyrok Sądu Okręgowego w N. z dnia 29 kwietnia 2011 r. w części oddalającej ich dalsze roszczenia o odszkodowanie. W apelacji powodowie zarzucali naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. przez zaniechanie wszechstronnego rozważenia przez Sąd Okręgowy zebranego materiału dowodowego, a w konsekwencji dokonanie nieprawidłowych ustaleń w przedmiocie pogorszenia sytuacji życiowej powodów, naruszenie art. 446 § 3 k.c. przez nieprawidłową wykładnię i nieuwzględnienie kryteriów, jakie powinny być rozważone celem ustalenia wysokości przysługującego im odszkodowania oraz w zakresie rozstrzygnięcia o odsetkach od zasądanego roszczenia - naruszenie art. 481 k.c. przez jego niewłaściwe zastosowanie.

W uzasadnieniu wyroku Sąd Apelacyjny przytoczył treść rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego, który na podstawie art. 446 § 3 k.c. (błędnie tu powołanego jako art. 443 § 3 k.c.) zasądził na rzecz powodów J. H., B. H., J. H. kwoty po 40.000 zł, na rzecz powoda R. H. kwotę 50.000 zł, na rzecz powodów E. H., M. H. i A. H. kwoty po 35.000 zł, wszystkie z ustawowymi odsetkami od daty wyrokowania, oddalając ich dalsze roszczenia o odszkodowanie i odsetki. Wskazał, że podstawą wyroku Sądu pierwszej instancji było ustalenie, że pozwany Szpital Specjalistyczny jest odpowiedzialny za szkodę powodów wynikłą ze śmierci E. H., skutkiem której było znaczne pogorszenie się ich sytuacji życiowej.

Podniesione w apelacji zarzuty Sąd Apelacyjny ocenił jako bezzasadne „z przyczyn wskazanych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku”. Stwierdził, że Sąd Okręgowy ocenił wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia materiału i na tej podstawie dokonał ustaleń stanu faktycznego w granicach swobodnej oceny dowodów w rozumieniu art. 233 § 1 k.p.c., a następnie z ustaleń tych wyciągnął prawidłowe wnioski, które Sąd Apelacyjny podziela uznając je za własne. Nadto odnosząc się do zarzutów apelacji wskazał, że dla ich oceny należy się odwołać się do szczegółowych ustaleń i rozważań Sądu Okręgowego, który prawidłowo wyłożył art. 446 § 3 k.c., a kierując się tymi przesłankami dokonał ustalenia stosownego odszkodowania na podstawie poczynionych przez siebie, istotnych w tym zakresie, ustaleń faktycznych. Stwierdził, że ustalenie wysokości zadośćuczynienia jest zawsze zróżnicowane,

a wskazane przez skarżących w apelacji przykłady nie zawsze korespondują z podstawą prawną dochodzonego w sprawie roszczenia, czy też specyficznym sposobem ustalenia zadośćuczynienia, albo odszkodowania, gdyż odnoszą się do wysokości wszelkich roszczeń związanych ze śmiercią osoby najbliższej, w tym roszczenia objętego aktualnie art. 446 § 4 k.c.

W skardze kasacyjnej od wyroku Sądu Apelacyjnego opartej na obu ustawowych podstawach powodowie zarzucili naruszenie:

- 1) art. 378 k.p.c. przez zaniechanie przez ten Sąd rozpoznania tj. rozważenia i dokonania odpowiedniej oceny zarzutów apelacji,
- 2) art. 328 § 2 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. przez sporządzenie uzasadnienia wyroku nie odpowiadającego wymogom procedury w zakresie wszystkich jego obligatoryjnych elementów, a przez to nie poddającego się kontroli kasacyjnej,
- 3) art. 446 § 3 k.c. przez niewłaściwą interpretację pojęcia „stosownego odszkodowania” i nie uwzględnienie w należyтым stopniu kryteriów, jakie powinny być rozważone przy ustalaniu wysokości odszkodowania, a w konsekwencji rażące zaniżenie wysokości przyznanego powodowi odszkodowania,
- 4) art. 481 § 1 w zw. z art. 455 k.c. przez niewłaściwe zastosowanie i zasądzenie odsetek od uwzględnionej części powództwa od daty wyroku Sądu pierwszej instancji.

We wnioskach skargi domagali się uchylenia wyroku w zaskarżonej części i przekazania sprawy w tym zakresie Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania oraz rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w zakresie zarzutów naruszenia przepisów postępowania.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. przykładowo postanowienie z dnia

23 września 2010 r., III CSK 288/08, Lex nr 970081, wyrok z dnia 18 sierpnia 2010 r., II PK 46/10, Lex nr 685589, wyrok z dnia 26 stycznia 2011 r., I PK 168/10, Lex nr 786375) utrwalony jest pogląd, że art. 328 § 2 k.p.c. ma na podstawie art. 391 § 1 k.p.c. w postępowaniu apelacyjnym odpowiednie zastosowanie, co oznacza, że uzasadnienie sądu apelacyjnego nie musi zawierać wszystkich elementów wymaganych dla uzasadnienia wyroku sądu pierwszej instancji, jednak powinno zawierać takie elementy, które ze względu na treść apelacji i zakres rozpoznania, są niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy. Uzasadnienie wyroku musi być zrozumiałe i dokładnie wyjaśniać na jakich ustalonych przez sąd faktach wyrok się opiera i w jaki sposób fakty te sąd kwalifikuje w ramach zastosowanych przepisów prawa materialnego. Wyjaśnienie podstawy prawnej rozstrzygnięcia w wyroku sądu drugiej instancji polega na ocenie wszystkich istotnych zarzutów prawnych podniesionych w apelacji.

Powyższych wymogów nie spełnia przytoczone uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego, co uniemożliwia skontrolowanie przez Sąd Najwyższy wypowiedzianych w nim, na tle ustalonych faktów, poglądów prawnych, a w konsekwencji dokonanie w związku z zarzutami wniesionej skargi kasacyjnej oceny trafności zawartego w nim rozstrzygnięcia, dając tym samym dostateczną podstawę do uchylenia zaskarżonego przez powodów wyroku.

Skarżący trafnie podnoszą, że Sąd Apelacyjny nie tylko uchybił przepisowi art. 328 § 2 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. ale także naruszył powinność rozpoznania sprawy - zgodnie z wymogami art. 378 § 1 k.p.c. - w granicach apelacji, co oznacza nie tylko nakaz wzięcia pod uwagę, rozważenia i oceny wszystkich podniesionych w apelacji zarzutów, ale także - co wynika z rozpoznawczego charakteru postępowania apelacyjnego - obowiązek dokonania własnych ustaleń i poddania ich ocenie pod kątem zastosowania prawa materialnego. Uzasadniony jest zarzut skarżących, że ocena zarzutów apelacyjnych nie została poprzedzona ich należytych lub nawet jakimkolwiek (jak przypadku zarzutu naruszenia art. 481 § 1 k.c.) rozważeniem przez odniesienie się do uzasadniającej je argumentacji, polemizującej ze stanowiskiem Sądu pierwszej instancji, przeciwko któremu zostały skierowane. W tej sytuacji stwierdzenie Sądu Apelacyjnego, że zarzutów tych nie podziela z przyczyn wskazanych w uzasadnieniu wyroku Sądu Okręgowego, może

być ocenione jako jedynie pozór dokonania kontroli tego wyroku i wywoływać przekonanie o dowolności podjętego przez Sąd Apelacyjny rozstrzygnięcia o oddaleniu apelacji powodów.

Następczy, w stosunku do stwierdzonych uchybień procesowych, charakter zarzutów wywiedzionych w skardze kasacyjnej z podstawy naruszenia prawa materialnego, powoduje przedwczesność odnoszenia się obecnie do nich przez Sąd Najwyższy.

Z tych względów, na podstawie art.398¹⁵ § 1 zd.1 k.p.c. i art. 108 § 2 w zw. z art. 391 § 1 oraz art. 398²¹ k.p.c., orzeczono jak w sentencji.